

Seat No. _____

HAO-16080001050601

B. Com. (Sem. V) (CBCS) Examination

June - 2023

Management Accounting-1

(Old Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ / Total Marks : 70

- સૂચના : (1) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂર જણાય ત્યાં ગણતરીઓ અને સ્પષ્ટીકરણ જે તે જવાબ સાથે જણાવો.

1 અમિતાભ લિમિટેડનાં તા. 31-3-13 અને તા. 31-3-14ના રોજનાં પાકાં **20**
સરવૈયા નીચે મુજબ છે :

જવાબદારીઓ	31-03-2021	31-03-2022	મિલકતો	31-03-2021	31-03-2022
દરેક રૂ. 10નો એક તેવા ઇક્વિટી શેર	4,00,000	16,00,000	કાયમી મિલકતો	20,00,000	44,00,000
સામાન્ય અનામત	12,00,000	16,00,000	10%ના રોકાણો	4,00,000	-
મૂડી અનામત	4,00,000	-	સ્ટોક	10,80,000	8,00,000
12%ના ડિબેન્ટ્સ	4,00,000	12,00,000	દેવાદારો	9,20,000	12,00,000
લેણદારો	6,00,000	18,00,000	બેન્ક સિલક	-	40,00,000
દેવી-હુડી	2,00,000	10,00,000	નફા-નુકસાન		
કરવેરાની જોગવાઈ	8,00,000	20,00,000	ખાતું	4,00,000	-
ધસારા ફંડ -					
કાયમી મિલકતો	4,00,000	12,00,000			
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	4,00,000	-			
	48,00,000	1,04,00,000		48,00,000	1,04,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 31-03-2021નો આખર સ્ટોક પડતર કિંમત કરતાં 10% ઓછી કિંમતે દર્શાવેલ છે, જ્યારે તા. 31-3-22નો સ્ટોક પડતર કિંમતે જ દર્શાવેલ છે.
 - (2) વર્ષની શરૂઆતમાં કંપનીએ બધી કાયમી મિલકતો રૂ. 24,00,000માં વેચી દીધી હતી અને નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કર્યો હતો.
 - (3) મૂડી અનામતમાંથી કંપનીએ ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને પૂરા ભરપાઈ બોનસ શેર આપ્યાં હતાં.
 - (4) રોકાણો તેની વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે એ રીતે વેચેલાં છે.
 - (5) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ રૂ. 4,00,000 વચગાળાના ડિવિડન્ડના ચૂકવ્યાં હતાં.
 - (6) વર્ષ માટે રૂ. 22,00,000ની કરવેરાની જોગવાઈ કરી હતી.
- ઉપરના પાકાં-સરવૈયા અને માહિતી પરથી કાર્યશીલ મૂડીના ફેરફારનું પત્રક અને ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક બનાવો તથા જરૂરી ખાતાં બનાવો.

અથવા

1 બચ્ચન લિ.ના તા. 31-3-2021 અને તા. 31-3-2022ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	31-03-2021	31-03-2022	મિલકતો	31-03-2021	31-03-2022
ઈક્વિટી શેરમૂડી દરેક રૂ. 10	3,20,000	6,40,000	પાઘડી	80,000	56,000
10%ની રિડીમેબલ પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	1,60,000	-	પ્લાન્ટ-યંત્રો	8,00,000	8,88,000
શેર પ્રીમિયમ	8,000	-	રોકાણો	96,000	1,28,000
સામાન્ય અનામત	1,92,000	80,000	સ્ટોક	1,44,000	2,40,000
નફા-નુકસાન ખાતું	1,52,000	1,72,000	દેવાદારો	2,80,000	1,92,000
11%ના કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર્સ	3,20,000	1,60,000	લેણીહૂંડી	24,000	32,000
ઝિબેન્ચર્સ			અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ	8,000	16,000
ઘસારા ભંડોળ (પ્લાન્ટ-યંત્રો)	1,44,000	1,84,000	રોકડ-બેન્ક	24,000	16,000
કરવેરાની જોગવાઈ	48,000	64,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	24,000	12,000
ઘાલખાધ અનામત	16,000	24,000			
દેવી-હૂંડી	32,000	1,00,000			
લેણદારો	56,000	1,08,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	32,000	48,000			
	14,80,000	15,80,000		14,80,000	15,80,000

વધારાની માહિતી :

- (1) ચાલુ વર્ષે કંપનીએ કાયદાની જરૂરી જોગવાઈઓનું પાલન કરી રિડીમેબલ પ્રેફરન્સ શેર 5% પ્રીમિયમે પરત કરેલ છે. પ્રેફરન્સ શેર પરત કરવા માટે સામાન્ય અનામતમાંથી રૂ. 1,60,000 મૂડી પરત અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવેલ છે.
- (2) ચાલુ વર્ષે કંપનીએ દર બે ઈક્વિટી શેરદીઠ એક બોનસ શેર વહેંચેલ છે, જે અંગે મૂડી પરત અનામતનો ઉપયોગ કરેલ છે. બોનસ શેર આપવા માટે રેકૉર્ડ ડેટ તા. 31-03-2021 નક્કી કરવામાં આવી છે.
- (3) કંપનીએ વર્ષ દરમિયાન 50% કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર્સનું દરેક રૂ. 10નો એક એવા 1,600 ઈક્વિટી શેરમાં રૂપાંતર કર્યું છે.
- (4) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 2,00,000ની પડતર કિંમતનું યંત્ર, જેનો એકત્રિત ઘસારો રૂ. 1,00,000 હતો, તે રૂ. 90,000ની કિંમતે વેચ્યું હતું.
- (5) રૂ. 48,000ના રોકાણો રૂ. 12,800ના નફાથી વેચેલ છે.
- (6) ગઈ સાલના કરવેરાની રકમ રૂ. 60,000 ચૂકવેલ છે અને ગઈ સાલનું સૂચિત ડિવિડન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ઉપરની માહિતી પરથી કાર્યશીલ મૂડીમાં ફેરફાર દર્શાવતું પત્રક અને ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

- 2 વસ્તુ 'બી-111'નું પ્રમાણ મિશ્રણ નીચે મુજબ છે : 20

માલસામગ્રી	કિલોગ્રામ	કિ.ગ્રા. દીઠ ભાવ (રૂ.)
P	25	10
Q	10	8
R	15	20

કુલ દાખલ કરેલ કિલોગ્રામના 10%નો પ્રમાણ બગાડ ઉત્પાદન વખતે છે. વસ્તુ 'બી-111'નું ખરેખર ઉત્પાદન 28,800 કિલોગ્રામ હતું.

માલસામગ્રીની ખરેખર વપરાશ અને પડતર અંગેની માહિતી નીચે મુજબ છે :

માલસામગ્રી	કિલોગ્રામ	કિ.ગ્રા. દીઠ ભાવ (રૂ.)
P	16,640	11
Q	6,720	7.5
R	10,240	19

માલસામાનનાં વિચલનો ગણો.

અથવા

- 2 એક રસાયણના મિશ્રણની પ્રમાણ પડતર નીચે મુજબ છે : 20

માલસામાન અ 40% કિલોદીઠ રૂ. 10

માલસામાન બ 60% કિલોદીઠ રૂ. 15

ઉત્પાદનમાં 10% જેટલી પ્રમાણઘટ અપેક્ષિત છે. એક મુદત દરમિયાન વપરાશ નીચે મુજબ થયો :

માલસામાન અ 450 કિલો, કિલોદીઠ રૂ. 9

માલસામાન બ 550 કિલો, કિલોદીઠ રૂ. 17

સારા ઉત્પાદનનું વજન 945 કિલો હતું.

માલસામાનનાં વિચલનો ગણો.

- 3 PQR લિ.ના કારખાનામાં 'X' વસ્તુના એક એકમના ઉત્પાદન માટે રોકાયેલ 15

કામદારોના પ્રમાણ કલાકો અને કલાકદીઠ પ્રમાણ મજૂરી દરની વિગત નીચે પ્રમાણે છે :

વિગત	પ્રમાણ કલાકો	કલાકદીઠ પ્રમાણ મજૂરી દર રૂ.	કુલ રકમ રૂ.
કુશળ કામદારો	20	6.00	120
બિનકુશળ કામદારો	32	2.00	64
અર્ધકુશળ કામદારો	16	3.00	48
			232

વસ્તુ 'X'ના 200 એકમોનું ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું. આ કામગીરીના ખરેખર કલાકો અને કલાકદીઠ ચુકવાયેલ ખરેખર મજૂરી દર અંગેની વિગત નીચે પ્રમાણે છે :

વિગત	ખરેખર કલાકો	કલાકદીઠ પ્રમાણ મજૂરી દર રૂ.	કુલ રકમ રૂ.
કુશળ કામદારો	3600	8.00	28,800
બિનકુશળ કામદારો	8000	1.80	14,400
અર્ધકુશળ કામદારો	3360	3.00	10,080
			53,280

ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો પરતી નીચેના વિચલનો ગણો :

- (1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન
- (2) મજૂર દર વિચલન
- (3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન
- (4) મજૂર મિશ્રણ વિચલન
- (5) મજૂર પેટા કાર્યક્ષમતા વિચલન

અથવા

- 3 એક કારખાનામાં મજૂરીખર્ચ અંગેની પ્રમાણ અને વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ નીચે મુજબ છે : 15

મજૂર પ્રકાર	પ્રમાણ		વાસ્તવિક	
	સંખ્યા	કલાકદીઠ વેતન દર રૂ. પૈ.	સંખ્યા	કલાકદીઠ વેતન દર રૂ. પૈ.
X	300	8	400	7.00
Y	150	6	100	6.50
Z	100	4	50	3.00
	550	18	550	16.50

અઠવાડિક 40 કલાક પ્રમાણ સમય મુજબ પ્રમાણ ઉત્પાદન એક અઠવાડિયાનું 2000 એકમ હતું. પ્રમાણ સમય બગાડ 10% સામાન્ય છે.

જ્યારે વાસ્તવિક અઠવાડિક ઉત્પાદન 1600 એકમનું થયેલ. જરૂરી સ્પષ્ટતાઓ સાથે મજૂરીનાં વિચલનો શોધો.

- 4 લતા લિમિટેડની વિગતો નીચે મુજબ છે : 15

- એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 5
- એકમદીઠ ચલિત ખર્ચો રૂ. 2.5
- કુલ સ્થિર ખર્ચો રૂ. 10,000
- વેચાણ 25,000

ઉપરની માહિતી પરથી ગણતરી કરો :

- (1) સમતૂટ બિંદુ (રૂપિયામાં અને એકમોમાં)
- (2) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર
- (3) રૂ. 30,000ના વેચાણે સલામતી ગાળો
- (4) કુલ વેચાણ રૂ. 37,500નું હોય તો નફો
- (5) જો રૂ. 12,500નો નફો મેળવવો હોય તો વેચાણ શોધો. (રૂપિયામાં અને એકમોમાં)

અથવા

- 4 સુમિત કંપની લિ.ની નીચેની માહિતી મળેલ છે : 15

વર્ષ	વેચાણ	કુલ પડતર
2020	20,00,000	21,50,000
2021	30,00,000	27,50,000

ઉપરની વિગતો પરથી શોધો :

- નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર
- વર્ષ 2020 માટે સ્થિર ખર્ચા અને ચલિત ખર્ચ
- રૂ. 40,00,000નાં વેચાણે થનાર નફો
- રૂ. 40,000ની ખોટ હોય ત્યારે થતું વેચાણ
- 2022માં વેચાણ કિંમતમાં 20% ઘટાડો કરવામાં આવે અને કંપની 2021 કરતાં બમણો નફો કરવા માંગે તો જરૂરી વેચાણ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- Figures to the right side indicate marks.
 - Calculations and explanations if required are to be shown with relevant answer.

1 M/s Amitabh Limited provides the following balance sheets. **20**

Liabilities	31-03-2021	31-03-2022	Assets	31-03-2021	31-03-2022
Share Capital (10 Each)	4,00,000	16,00,000	Fixed Assets 10%	20,00,000	44,00,000
General Reserve	12,00,000	16,00,000	Investment	4,00,000	-
Capital Reserve	4,00,000	-	Stock	10,80,000	8,00,000
12% Debentures	4,00,000	12,00,000	Debtors	9,20,000	12,00,000
Sundry Creditors	6,00,000	18,00,000	Bank Balance	-	40,00,000
Bills Payable	2,00,000	10,00,000	Profit & Loss A/c	4,00,000	-
Prov. For taxation	8,00,000	20,00,000			
Depreciation Fund - Fixed Assets	4,00,000	12,00,000			
Bank Overdraft	4,00,000	-			
	48,00,000	1,04,00,000		48,00,000	1,04,00,000

Additional Information -

- Closing Stock of 31-03-2021 was shown at price which is 10% less than cost price, while closing stock of 31-03-2022 is shown at cost price.
 - The company has sold-off all the fixed assets for Rs. 24,00,000/- in the beginning of the year and has credited profit to Capital Reserve Account.
 - The Company has given fully paid-up Bonus Shares to its Equity Shareholders from Capital Reserve Account.
 - Investments were sold at a profit of 20% on selling price.
 - During the year the company paid Rs. 4,00,000/- on account of Interim Dividend.
 - It has provided Rs. 22,00,000/- for Income Tax for the year.
- Prepare a statement of changes in working capital and a statement of sources and application of funds from the above mentioned information and Balance Sheet. Prepare necessary accounts.

OR

1 The following are the Balance Sheets of M/s Bacchan Limited as 20
on 31-03-2021 and 31-03-2022:

Liabilities	31-03-2021	31-03-2022	Assets	31-03-2021	31-03-2022
Eq. Shares of Rs. 10 each	3,20,000	6,40,000	Goodwill	80,000	56,000
10% Redeemable Pref. Shares	1,60,000	-	Plant & Machinery	8,00,000	8,88,000
Share Premium	8,000	-	Investment	96,000	1,28,000
General Reserve	1,92,000	80,000	Stock	1,44,000	2,40,000
P & L Account	1,52,000	1,72,000	Debtors	2,80,000	1,92,000
11% Con.			Bills Receivable	24,000	32,000
Debentures	3,20,000	1,60,000	Prepaid Exp.	8,000	16,000
Depreciation Fund (Plant & Machinery)	1,44,000	1,84,000	Cash & Bank Bal.	24,000	16,000
Provision for Taxation	48,000	64,000	Preliminary Exp.	24,000	12,000
Bad Debt Reserve	16,000	24,000			
Bills Payable	32,000	1,00,000			
Creditors	56,000	1,08,000			
Proposed Dividend	32,000	48,000			
	14,80,000	15,80,000		14,80,000	15,80,000

Additional Information -

- (1) During the year, Company had redeemed Redeemable Preference Shares at 5% premium after serving necessary requirement of the Act. For the purpose of redemption of Pref. Shares the amount of Rs. 1,60,000/- has been transferred from General Reserve.
- (2) During the year, company has issued one bonus share for every two equity shares held from Capital Redemption Reserve. The record date for the purpose of issuing bonus shares is 31-03-2021.
- (3) During the year, the company has converted 50% of convertible debentures into 1,600 Equity Shares of Rs. 10 each.
- (4) A machine costing Rs. 2,00,000/- (Depreciation written off to the date -Rs. 1,00,000/-) was sold for Rs. 90,000/-.
- (5) Investment worth of Rs. 48,000/- were sold out at a profit of Rs. 12,800/-.
- (6) Rs. 60,000 has been paid as tax for the last year and proposed dividend of the last year was also paid.

From the above mentioned information, prepare a statement showing changes in Working Capital and Fund Flow Statement.

- 2 The standard mix of product B-111 is as follows

20

Types	Kgs	Price per Kg (Rs.)
P	25	10
Q	10	8
R	15	20

The standard loss in production is 10% of input. Actual Production for a month is 28,800 units.

Actual purchase and consumption of materials during the month were:

Material	Kgs	Price per Kg (Rs.)
P	16,640	11
Q	6,720	7.5
R	10,240	19

Calculate all Material Variances.

OR

- 2 The Standard cost of certain chemical mixture is as follows:

20

40% Material A at Rs. 10 per kg

60% Material B at Rs. 15 per kg

A standard loss of 10% is expected in production. During a period, usage was:

450 kgs of Material A at Rs. 9 per kg

550 kgs of Material B at Rs. 17 per kg

The weight produced is 945 kgs of good production.

Calculate all Material Variances.

- 3 Following particulars of standard hours and standard wage rate per hour are given for one unit of Product 'X' of PQR Ltd., workers engaged for the production.

15

Type of Labours	Standard Hours	Per Hour Wage Rate (Rs.)	Total Payment (Rs.)
Skilled Workers	20	6.00	120
Unskilled Workers	32	2.00	64
Semi-Skilled Workers	16	3.00	48
			232

Actual Production of Product 'X' is 200 Units. Actual hours and actual labour rate data were as under:

Type of Labours	Actual Hours	Per Hour Wage Rate (Rs.)	Total Payment (Rs.)
Skilled Workers	3600	8.00	28,800
Unskilled Workers	8000	1.80	14,400
Semi-Skilled Workers	3360	3.00	10,080
			53,280

Calculate:

- (1) Labour Cost Variance
- (2) Wage Rate Variance
- (3) Labour Efficiency Variance
- (4) Labour Mix Variance
- (5) Labour Sub Efficiency Variance

OR

- 3 Standard & actual situation regarding labour in a factory are as under: **15**

Labour Type	Standard		Actual	
	Number	Wage Rate Per Hour (Rs.)	Number	Wage Rate Per Hour (Rs.)
X	300	8	400	7.00
Y	150	6	100	6.50
Z	100	4	50	3.00
	550	18	550	16.50

Weekly Standard Production was 2,000 units according to weekly 40 hours Standard Time. 10% is normal standard waste.

While actual production was 1600 units. Find out all labour variance with required clarification.

- 4 The data of Lata Ltd is given as under: **15**

- Selling Price - Rs 5 per unit
- Variable Cost - Rs. 2.5 per unit
- Fixed Cost - Rs. 10,000
- Sales - Rs. 25,000

Calculate:

- (1) Break Even Point in Rupees and Units
- (2) Profit Volume Ratio
- (3) Margin of Safety when Sales is Rs. 30,000
- (4) Profit when Sales is Rs. 37,500
- (5) Sales in Rupees and Units when Profit is Rs. 12,500

OR

- 4 The following information relates to Sumeet Company Ltd: **15**

Year	Sales	Total Cost
2020	20,00,000	21,50,000
2021	30,00,000	27,50,000

From the above information, you are required to calculate:

- (1) Profit Volume Ratio.
- (2) Fixed Cost and Variable Cost for the year 2020
- (3) The amount of Profit, if Sales is Rs. 40,00,000.
- (4) The Sales when loss is of Rs. 40,000
- (5) If the company want to earn double Profit than 2021 and the selling price is reduced by 20%, how much sales will be required in 2022?